

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV
A288 Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.
ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

Список використаної літератури

1. Проект професійного стандарту «Адвокат». URL: <https://lubp.com.ua/wp-content/uploads/2025/04/%D0%B0%D0%B4%D0%B2%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D1%82.pdf>
2. Зацікавленим особам, представникам організацій, громадським об'єднанням, спілкам, вищим навчальним закладам. Офіційний сайт ЗВО «Львівський університет бізнесу та права». URL: <https://lubp.com.ua/2025/04/30/%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BA%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%BC-%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%BC-%D0%BF%D1%80%D0%B5%D0%B4%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC-%D0%BE/>
3. Професійний стандарт «Прокурор»: внесений Національним агентством кваліфікацій до Реєстру кваліфікацій 26 грудня 2024 року. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandart/prokuror>

Синицин П. М.

доцент кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор філософії в галузі права, адвокат

ПРАВО АДВОКАТА НА ВІДСТРОЧКУ ВІД ПРИЗОВУ АБО БРОНЮВАННЯ ЯК ГАРАНТІЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Повномасштабне збройне вторгнення Російської Федерації в Україну, розпочате 24 лютого 2022 року, зумовило трансформацію практично усіх сфер суспільного життя, включно з функціонуванням правничої системи та здійсненням адвокатської діяльності. Запровадження правового режиму воєнного стану та загальної мобілізації створило нові виклики для інститутів правосуддя, що, у свою чергу, актуалізувало питання щодо забезпечення безперешкодного доступу до професійної правничої допомоги. В умовах воєнного часу цей аспект набуває ключового значення, оскільки саме адвокатура виступає невід'ємним елементом механізму гарантування прав, свобод і законних інтересів особи, а також запорукою реалізації принципу верховенства права.

Особливістю сучасного українського контексту є те, що адвокати, як і інші військовозобов'язані громадяни, підлягають мобілізації. На практиці це створює низку проблем, що впливають не лише на професійну діяльність окремих правників, а й на безперервність судових

процесів. Фіксуються випадки, коли адвокатів викликали до центрів комплектування безпосередньо в приміщеннях судів або коли мобілізація відбувалася під час виконання ними ключових професійних обов'язків, включно із захистом осіб у кримінальних провадженнях та участю в критично важливих процесуальних діях. Такі ситуації призводили до порушення строків розгляду справ, створювали загрозу реалізації права на захист та ставили під сумнів ефективність механізмів доступу до правосуддя.

Нормативне регулювання мобілізації в Україні визначається Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». Відповідно до пункту 18 частини першої статті 23 цього Закону, від призову на військову службу під час мобілізації звільнені окремі категорії військовозобов'язаних, зокрема судді, члени Вищої ради правосуддя, члени Вищої кваліфікаційної комісії суддів, а також окремі посадові особи, пов'язані зі здійсненням дисциплінарного контролю у сфері правосуддя [1]. Втім адвокатів до цього переліку не включено. Аналогічна ситуація спостерігається і щодо положень пункту 2 частини першої статті 23 зазначеного Закону, де регламентовано перелік осіб, що підлягають бронюванню. У цьому переліку вказані працівники органів державної влади, прокуратури, судових установ, органів досудового розслідування та інших інституцій, однак адвокати знову відсутні.

Включення окремих суб'єктів судової влади до категорії осіб, які не підлягають мобілізації, логічно пов'язане з необхідністю забезпечення безперервного функціонування судової системи. Проте аналогічна логіка має бути застосована і щодо адвокатури, оскільки відсутність достатньої кількості адвокатів, здатних здійснювати захист учасників процесу, унеможливорює реалізацію права на справедливий суд, гарантованого Конституцією України та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод. Відповідно, питання нормативного визначення статусу адвокатів у контексті мобілізаційних заходів набуває системного значення.

Проблематика бронювання адвокатів обговорюється як у професійній спільноті, так і на рівні законодавчих ініціатив. У грудні 2024 року до Верховної Ради України було внесено проєкт Закону № 12348 «Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації адвокатам» [2].

Законопроєктом пропонувалося надати право на відстрочку певній категорії адвокатів, а саме, тим, хто має щонайменше 10-річний стаж професійної діяльності, сумлінно сплачує внески на забезпечення реалізації адвокатського самоврядування, не має дисциплінарних стягнень та перебуває у Реєстрі адвокатів України з чинним правом

на здійснення адвокатської діяльності. Зазначені критерії спрямовані на забезпечення балансу між інтересами обороноздатності держави та потребами правосуддя.

Попри обґрунтованість цієї ініціативи, станом на листопад 2025 року законопроект не був включений до порядку денного. Така ситуація свідчить про недостатній рівень інституційного реагування на проблему, яка безпосередньо впливає на якість функціонування системи правосуддя. Відсутність належного нормативного врегулювання питання бронювання адвокатів може спричинити ризики системного характеру, включно з порушенням права на доступ до правничої допомоги, затягуванням судових процесів та порушенням міжнародних правових стандартів.

Підсумовуючи, актуалізація питання бронювання адвокатів в Україні має не лише кадровий чи організаційний характер, але й безпосередньо пов'язана з фундаментальним принципом верховенства права та забезпечення гарантій здійснення адвокатської діяльності. Збереження можливості здійснювати професійну діяльність адвокатами в умовах воєнного стану є важливим елементом підтримання функціонування правосуддя, стабільності демократичних інститутів та виконання міжнародних правових зобов'язань України. У перспективі доцільним видається внесення законопроекту № 12348 до порядку денного парламенту на розгляд або розроблення нової законодавчої ініціативи, яка б комплексно врегульовувала механізм відстрочки або бронювання адвокатів, визначаючи його як складову системи гарантій доступу до правосуддя в умовах збройного конфлікту.

Список використаної літератури

1. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 20.10.1993 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>
2. Про внесення змін до статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» щодо надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації адвокатам»: проект Закону України від 19.12.2024 № 12348 URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/45449>